

Závěrečné stanovisko s návrhem opatření k nápravě ve věci poskytování informací Okresním soudem v Tachově

A. Závěry šetření

Dne 15. dubna 2019 jsem na základě podnětu pana A. (dále také „stěžovatel“) vydal zprávu o šetření ve věci praxe Okresního soudu v Tachově při vyřizování žádostí o informace podle zákona o svobodném přístupu k informacím,¹ které jsou zasílány prostřednictvím e-mailu bez zaručeného elektronického podpisu.

Ve zprávě o šetření jsem dospěl k závěru, že Okresní soud v Tachově pochybil, když stěžovateli na základě jeho žádosti nezaslal požadované rozsudky na e-mailovou adresu, jejímž prostřednictvím žádost podal.

Shledal jsem, že Okresní soud v Tachově nepostupuje správně, když ve všech případech vyžaduje, aby žadatel o informace uvedl své identifikační údaje, a informace poskytuje poštou, nikoliv elektronicky odpovědí na e-mailovou žádost.

B. Vyjádření předsedkyně Okresního soudu v Tachově

Předsedkyně Okresního soudu v Tachově Mgr. Michaela Řezníčková (dále také „předsedkyně soudu“) ve vyjádření ke zprávě o šetření sdělila, že s mým výkladem nesouhlasí.²

Podle jejího názoru obecně nelze konstatovat, že je zcela irrelevantní, komu se informace poskytuje. Předsedkyně soudu se domnívá, pomine-li obecnější úvahy, že už jen za užití gramatického výkladu ustanovení § 14 odst. 2 až 5 zákona o svobodném přístupu k informacím lze dovodit, že bez adresy k doručování se vůbec nejedná o žádost o informace. Neuvedení dalších údajů o fyzické osobě je důvodem k výzvě k doplnění údajů.

Sdělila proto, že žádné opatření k nápravě nehodlá přijímat.

C. Závěrečné hodnocení

S ohledem na nepřijetí opatření k nápravě vydávám své závěrečné stanovisko podle § 18 odst. 2 zákona o veřejném ochránci práv. Součástí stanoviska je návrh opatření k nápravě.

Podle ustanovení § 14 odst. 2 zákona o svobodném přístupu k informacím musí být ze žádosti o informace podané podle tohoto zákona **„zřejmé, kterému povinnému subjektu je určena, a že se žadatel domáhá poskytnutí informace ve smyslu tohoto zákona.** Fyzická osoba uvede v žádosti jméno, příjmení, datum narození, adresu místa trvalého pobytu nebo, není-li přihlášena k trvalému pobytu, adresu bydliště a adresu pro doručování, liší-li se od adresy místa trvalého pobytu nebo bydliště. Právnícká osoba

1 Zákon č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů (dále také „zákon o svobodném přístupu k informacím“).

2 Vyjádření předsedkyně soudu ze dne 7. května 2019, sp. zn. 17 Spr 400/2019.

uvede název, identifikační číslo osoby, adresu sídla a adresu pro doručování, liší-li se od adresy sídla. Adresou pro doručování se rozumí též elektronická adresa.“³

„Je-li žádost učiněna elektronicky, musí být podána prostřednictvím elektronické adresy podatelny povinného subjektu, pokud ji povinný subjekt zřídil. Pokud elektronické adresy podatelny nejsou zveřejněny, postačí podání na jakoukoliv elektronickou adresu povinného subjektu.“⁴

Neobsahuje-li žádost náležitosti podle odstavce 2 věty první (tj. ze žádosti není zřejmé, kterému povinnému subjektu je určena a že se žadatel domáhá poskytnutí informace ve smyslu tohoto zákona) a adresu pro doručování, případně není-li elektronická žádost podána podle odstavce 3, není žádostí ve smyslu tohoto zákona.⁵

Podle ustanovení § 14 odst. 5 písm. b) povinný subjekt posoudí žádost a brání-li nedostatek údajů o žadateli podle odstavce 2 postupu vyřízení žádosti o informaci podle tohoto zákona, zejména podle § 14a nebo 15, vyzve žadatele ve lhůtě do 7 dnů ode dne podání žádosti, aby žádost doplnil; nevyhoví-li žadatel této výzvě do 30 dnů ode dne jejího doručení, žádost odloží.

Zákon o svobodném přístupu k informacím nevyžaduje, aby byla elektronicky podaná žádost podepsána zaručeným elektronickým podpisem. Současně se nepoužije správní řád⁶ (viz ustanovení § 20 odst. 4 zákona o svobodném přístupu k informacím).

Okresní soud v Tachově nevyžaduje, aby byla e-mailová žádost opatřena elektronickým podpisem. Obdrží-li žádost o informace prostřednictvím e-mailu bez zaručeného elektronického podpisu, která zároveň neobsahuje identifikační údaje žadatele (datum narození a bydliště fyzické osoby, IČO a sídlo právnické osoby), vyžaduje jejich doplnění (přes e-mail odesílatele). Následně zašle odpověď označené osobě poštou na doručenkou.

Tento postup nepovažuji za správný, neboť, podle mého názoru, není pro vyřízení žádosti vždy nezbytné identifikovat žadatele.

Z ustanovení § 14 odst. 5 písm. b) vyplývá, že soud má vyzvat žadatele k doplnění žádosti, **pouze pokud nedostatek údajů o žadateli brání postupu vyřízení žádosti o informaci**. To je zejména v případech, vydává-li soud rozhodnutí o (částečném) odmítnutí žádosti, neboť podle správního řádu se účastníci v rozhodnutí označují údaji umožňujícími jejich identifikaci⁷ a rozhodnutí se doručuje žadateli. Proto musí soud žadatele coby účastníka řízení o žádosti znát a v rozhodnutí ho identifikovat.

Neexistuje-li však zákonný důvod pro odepření poskytnutí informace a poskytnutí informace nic nebrání, **není pro vyřízení žádosti třeba identifikovat žadatele**. Je-li možné informaci poskytnout, nezáleží na tom, komu ji povinný subjekt poskytuje a kdo o ni žádá. **Každý, rozumějme kdokoliv, má právo na informace.**

3 Viz ustanovení § 14 odst. 2 zákona o svobodném přístupu k informacím.

4 Viz ustanovení § 14 odst. 3 zákona o svobodném přístupu k informacím.

5 Viz ustanovení § 14 odst. 4 zákona o svobodném přístupu k informacím.

6 Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále také „správní řád“).

7 Viz ustanovení § 68 odst. 2 správního řádu.

Soud má stejně povinnost ve smyslu ustanovení § 5 odst. 3 zákona o svobodném přístupu k informacím zveřejnit poskytnuté informace způsobem umožňujícím dálkový přístup do 15 dnů od jejich poskytnutí, kde k nim může mít přístup skutečně každý.

Mnou zastávaný výklad podporuje i komentář k zákonu o svobodném přístupu k informacím, podle kterého „jestliže žadatel neuvede některý z údajů nutných pro svou identifikaci, nemá toto jeho porušení zákona za následek zánik povinnosti žádost vyřídit. Povinný subjekt musí obsah žádosti posoudit a podle toho, zda je nutná znalost takového údaje pro další vyřizování žádosti, buď k nedostatku nebude přihlížet, nebo žadatele vyzve podle § 14 odst. 5 písm. a) k doplnění žádosti.“⁸

Podobně také podle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 31. května 2013, čj. 8 Ans 15/2012-34, jsou dostatečné identifikační údaje žadatele o informaci potřebné „především k tomu, aby povinný subjekt věděl, komu má požadované informace poskytnout, resp. s kým má komunikovat, pokud informace zcela nebo zčásti neposkytne“.⁹

Nemohu přisvědčit argumentaci předsedkyně soudu, že už jen gramatickým výkladem ustanovení § 14 odst. 2 až 5 zákona o svobodném přístupu k informacím lze dovodit, že bez adresy k doručování se vůbec nejedná o žádost o informace.

O žádost o informace nejde, neobsahuje-li náležitosti podle odstavce 2 věty první (tj. ze žádosti není zřejmé, kterému povinnému subjektu je určena, a že se žadatel domáhá poskytnutí informace ve smyslu tohoto zákona) a adresu pro doručování. **Adresou pro doručování je třeba rozumět e-mailovou adresu, ze které žádost přišla.**¹⁰

Podle zákona o svobodném přístupu k informacím se informace poskytovaná na základě žádosti poskytuje ve formách a jazycích podle obsahu žádosti o poskytnutí informace.¹¹ Pokud je to možné s přihlédnutím k povaze podané žádosti a způsobu záznamu požadované informace, poskytne povinný subjekt informaci v elektronické podobě.¹²

I podle instrukce Ministerstva spravedlnosti k zajištění jednotného postupu podle zákona o svobodném přístupu k informacím není-li v žádosti uveden způsob poskytnutí informace

8 Srov. komentář k ustanovení § 14 odst. 2 zákona o svobodném přístupu k informacím: FUREK, Adam, ROTHANZL, Lukáš, JIROVEC, Tomáš. Zákon o svobodném přístupu k informacím. 1. vydání. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2016, s. 662.

9 Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 31. května 2013, čj. 8 Ans 15/2012-34; dostupný z: www.nssoud.cz.

10 Srov. také komentář k ustanovení § 14 odst. 4 zákona o svobodném přístupu k informacím: FUREK, Adam, ROTHANZL, Lukáš, JIROVEC, Tomáš. Zákon o svobodném přístupu k informacím. 1. vydání. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2016, s. 662:

„Adresa pro doručování může v případě elektronicky podané žádosti vyplývat i z pouhého označení odesílatele datové zprávy (ze skutečnosti, že žádost podal z určitého konkrétního e-mailu), takže není třeba, aby žadatel v textu žádosti tento údaj zvlášť opakoval.“

11 Viz ustanovení § 4a odst. 1 zákona o svobodném přístupu k informacím.

12 Tamtéž.

a nebrání-li tomu okolnosti, upřednostní povinný subjekt poskytnutí informace v elektronické podobě, jinak ji poskytne v takové podobě, jakou byla učiněna žádost.¹³

Z uvedeného vyplývá, že **zašle-li žadatel žádost elektronicky prostřednictvím e-mailu, měl by ji soud poskytnout zasláním na e-mail žadatele, neuvedl-li žadatel jiný preferovaný způsob poskytnutí.**

D. Opatření k nápravě

Předsedkyni Okresního soudu v Tachově navrhuji, aby změnila praxi Okresního soudu v Tachově při vyřizování žádostí o informace.

Podá-li žadatel žádost o informaci prostřednictvím e-mailu bez zaručeného elektronického podpisu, není třeba, aby od něj soud vyžadoval identifikační údaje vždy, ale pouze pokud jejich absence brání vyřízení žádosti (zejména tehdy, existuje-li zákonný důvod pro odepření informace). Pokud soudu nic nebrání poskytnout informaci žadateli, měl by mu ji poskytnout zasláním na e-mail, ze kterého žádost obdržel, neuvede-li žadatel jiný způsob poskytnutí informace.

Závěrečné stanovisko zasílám předsedkyni Okresního soudu v Tachově a žádám, aby mi podle § 20 odst. 1 zákona o veřejném ochránci práv sdělila, zda provedla navržená opatření k nápravě. Odpověď očekávám v zákonné lhůtě 30 dnů od doručení stanoviska. Stanovisko zasílám také stěžovateli.

Pokud předsedkyně Okresního soudu v Tachově nepřijme navržená opatření k nápravě nebo provedená opatření nebudu považovat za dostatečná, podle § 20 odst. 2 zákona o veřejném ochránci práv vyrozumím Ministerstvo spravedlnosti, případně mohu o svých zjištěních informovat veřejnost včetně sdělení jmen osob oprávněných jednat jménem Okresního soudu v Tachově.

Brno 10. června 2019

JUDr. Stanislav Křeček v. r.
zástupce veřejné ochránkyně práv
(zpráva je opatřena elektronickým podpisem)

¹³ Viz § 2 odst. 3 instrukce Ministerstva spravedlnosti ze dne 24. července 2009, čj. 13/2008-SOSV-SP, kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů, č. 19/2009 SIS.